

**JAMOAT TARTIBINI TA'MINLASHDA DAVLAT ORGANLARI
VA TUZILMALARINING O'RNI.**

**РОЛЬ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОРГАНОВ И СТРУКТУР В
ОБЕСПЕЧЕНИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА.**

**THE ROLE OF STATE BODIES AND STRUCTURES IN
ENSURING PUBLIC ORDER.**

*O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti magistratura
tinglovchisi mayor **Sobirov Sobirjon Sirojiddin o'g'li***

Annotatsiya: *Jamoat tartibi — jamiyatdagi osoyishtalik, fuqarolarning tinch hayot kechirishlari, ularning huquq va erkinliklari kafolatlanishining eng muhim sharti hisoblanadi. Mamlakatda huquq-tartibotni mustahkamlash, jinoyatchilikning oldini olish va fuqarolar xavfsizligini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Shu bois, jamoat tartibini ta'minlashda davlat organlari va ularning tuzilmalarining o'rni, faoliyatini samarali tashkil etish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etadi.*

Mazkur maqolada jamoat tartibini ta'minlashda davlat organlarining huquqiy asoslari, ularning o'zaro hamkorligi, hamda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish masalalari yoritiladi.

Kalit so'zlar: *jamoat xavfsizligi, navigatsiya, GPS, sun'iy yo'ldosh jamoat tartibini saqlash, ommaviy tadbirlar, harbiy strategiya, harbiy xizmatchi, milliy gvardiya*

Аннотация: *Общественный порядок — это состояние стабильности и спокойствия в обществе, при котором обеспечиваются права, свободы и безопасность граждан. Поддержание правопорядка, профилактика преступности и защита граждан от противоправных посягательств являются важнейшими направлениями государственной политики.*

В связи с этим особое значение приобретает эффективная деятельность государственных органов и структур, ответственных за обеспечение общественного порядка.

В данной статье рассматриваются правовые основы, функции и взаимодействие государственных органов, а также роль общественности в обеспечении общественного порядка.

Ключевые слова: общественная безопасность, навигация, GPS, спутник, поддержание общественного порядка, массовые мероприятия, военная стратегия, военнослужащий, национальная гвардия.

Annotation: *Public order represents stability and peace in society, where citizens' rights, freedoms, and safety are guaranteed. Strengthening law and order, preventing crime, and ensuring citizens' security are among the key priorities of state policy.*

Therefore, the effective functioning of state bodies and structures responsible for maintaining public order is of great importance.

This article discusses the legal foundations, functions, and cooperation mechanisms of state bodies, as well as the involvement of the public in ensuring social order and security.

Keywords: *public security, navigation, GPS, satellite, maintaining public order, mass events, military strategy, serviceman, national guard.*

1. Jamoat tartibi tushunchasi va uning huquqiy asoslari.

Jamoat tartibi deganda jamiyat hayotining barqarorligi, fuqarolarning osoyishtaligi, ijtimoiy adolat hamda qonuniylik tamoyillarining amalga ta'minlanishi tushuniladi. U O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, "Ichki ishlar organlari to'g'risida"gi Qonun, "Milliy gvardiya to'g'risida"gi Qonun, hamda Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeks asosida tartibga solinadi. Konstitutsiyaning 25-moddasida: "Har kimning hayoti, erkinligi, sha'ni, qadr-qimmat va boshqa daxlsiz huquqlari davlat tomonidan himoya qilinadi" deb belgilangan. Demak, jamoat tartibini ta'minlash davlatning bevosita konstitutsiyaviy vazifasidir.

2. Ichki ishlar organlarining jamoat tartibini ta'minlashdagi o'rni

Ichki ishlar organlari (IIO) jamoat tartibini ta'minlash sohasida asosiy davlat tuzilmasi hisoblanadi. Ularning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish;
jinoyatchilikning oldini olish va unga qarshi kurashish;
ommaviy tadbirlarda jamoat xavfsizligini ta'minlash;
yo'l harakati xavfsizligini nazorat qilish;
favqulodda holatlarda fuqarolarga yordam ko'rsatish.

O'zbekiston Respublikasi IIV tizimidagi patrul-post xizmati, mahalla inspektorlari, yo'l patrul xizmati kabi bo'linmalar bevosita jamoat joylarida osoyishtalikni saqlash bilan shug'ullanadilar.

3. Milliy gvardiyaning faoliyati va uning jamoat xavfsizligidagi o'rni

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida Milliy gvardiya faoliyati yanada kengaytirildi. U jamoat xavfsizligi sohasida ichki ishlar organlari bilan birgalikda xizmat olib boradi.

Milliy gvardiya quyidagi yo'nalishlarda faoliyat yuritadi:

jamoat joylarida huquqbuzarliklarning oldini olish;
strategik obyektlarni qo'riqlash;
ommaviy tadbirlarda xavfsizlikni ta'minlash;
fuqarolarni terrorchilik, ekstremizm va boshqa xavflardan himoya qilish.

Milliy gvardiyaning faoliyatini kuchaytirish, zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash va shaxsiy tarkibni tayyorlash jamoat tartibini saqlash samaradorligini oshirmoqda.

4. Mahalla institutining va jamoatchilik tuzilmalarining o'rni

So'nggi yillarda jamoat tartibini ta'minlashda mahalla fuqarolar yig'inlari, profilaktika kengashlari va jamoatchilik nazorati guruhlar faol ishtirok etmoqda.

Mahalla — fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organi sifatida jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Mahalla posbonlari, yoshlar yetakchilari, ayollar faollari huquqbuzarliklarning oldini olishda, nizoli holatlarni tinch yo'l bilan hal etishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

Davlat organlari bilan mahallalar o'rtasidagi hamkorlik tizimining kuchaytirilishi natijasida jinoyatchilik darajasi ko'plab hududlarda sezilarli kamaygani kuzatilmoqda.

5. Jamoat tartibini ta'minlashda zamonaviy texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar

Bugungi kunda jamoat xavfsizligini ta'minlash sohasida raqamli texnologiyalar keng joriy etilmoqda. Xususan:

- videokuzatuv tizimlari ("Safe City" loyihalari);
- yagona ma'lumotlar bazalari orqali jinoyatchilik tahlili;
- sun'iy intellekt asosida profilaktika choralarini rejalashtirish;
- mobil ilovalar orqali fuqarolardan tezkor xabarlar olish.

Bunday innovatsion yondashuvlar jamoat tartibini real vaqt rejimida nazorat qilish va xavfsizlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

6. Jamoat tartibini ta'minlashda davlat organlarining o'zaro hamkorligi va muvofiqlashtirilgan faoliyati

Jamoat tartibini ta'minlash — bu faqat bir tashkilot yoki vazirlik zimmasidagi vazifa emas. Bu jarayon davlat boshqaruvining turli bo'g'inlari, huquqni muhofaza qiluvchi organlar hamda mahalliy boshqaruv tuzilmalarining uzviy hamkorligi asosida amalga oshiriladi.

Ichki ishlar organlari va Milliy gvardiya hamkorligi

Ichki ishlar organlari (IIO) va Milliy gvardiya jamoat xavfsizligini ta'minlashda bir-birini to'ldiruvchi tizim sifatida faoliyat yuritadi. Masalan, IIOning patrul-post xizmati aholi bilan bevosita ishlasa, Milliy gvardiya asosan ommaviy tadbirlar, strategik obyektlar, yirik jamoat joylarida tartibni saqlashni ta'minlaydi. Ularning o'zaro axborot almashinuvi va tezkor koordinatsiyasi huquqbuzarliklarning oldini olish samaradorligini oshiradi.

Prokuratura, mahalliy hokimliklar va mahalla tuzilmalari o'rtasidagi hamkorlik

Jamoat tartibini mustahkamlashda prokuratura organlari qonun ustuvorligini ta'minlaydi va boshqa tuzilmalar faoliyatini nazorat qiladi. Mahalliy hokimliklar esa

o‘z hududida profilaktik tadbirlarni muvofiqlashtiradi, ijtimoiy muammolarni hal etish orqali huquqbuzarliklarning ildizini kamaytiradi. Mahalla fuqarolar yig‘inlari bilan birgalikda olib borilayotgan “Mahalla–politsiya–fuqaro” tizimi aynan shunday hamkorlikning amaliy ifodasidir.

Favqulodda vaziyatlarda hamkorlik

Tinchlik davrida ham, favqulodda holatlarda ham davlat organlarining hamkorlik mexanizmi muhim ahamiyatga ega. Tabiiy ofatlar, yong‘inlar yoki ommaviy tadbirlar vaqtida Ichki ishlar vazirligi, Milliy gvardiya, FVV, sog‘liqni saqlash va boshqa idoralar o‘zaro muvofiqlashtirilgan tarzda harakat qiladi. Bunday hamkorlik har bir fuqaroga xavfsizlik va barqarorlik kafolatini beradi. Jamoat tartibini ta‘minlashda xorijiy mamlakatlar, xususan, Yevropa davlatlari va Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari tajribasi shuni ko‘rsatadiki, davlat organlarining samarali faoliyati jamoatchilik ishtiroki bilan chambarchas bog‘liq. Masalan, Buyuk Britaniyada “community policing” modeli asosida politsiya va aholining hamkorligi yo‘lga qo‘yilgan. Yaponiya tajribasida esa “Koban” tizimi orqali har bir mahalla hududida politsiya nuqtalari tashkil etilgan. O‘zbekiston ham bosqichma-bosqich shunday modelga o‘tmoqda — ya‘ni, mahalla–politsiya–fuqaro uchligi asosida hamkorlikni yo‘lga qo‘yish amaliyoti kengaymoqda.

Xulosa

Jamoat tartibini ta‘minlashda davlat organlarining o‘rni beqiyosdir. Ularning samarali faoliyat yuritishi huquq-tartibotning mustahkamlanishiga, fuqarolarning xavfsizligini kafolatlashga, jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va ishonch muhitini shakllantirishga xizmat qiladi.

Davlat organlari va jamoatchilik tuzilmalarining o‘zaro hamkorligini yanada kuchaytirish. Huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyatiga raqamli boshqaruv tizimlarini keng joriy etish. 3. Mahallalarda huquqbuzarliklarning oldini olishga qaratilgan profilaktika ishlarini tizimli yo‘lga qo‘yish. Ichki ishlar va Milliy gvardiya xodimlarining kasbiy malakasini muntazam oshirib borish. Jamoat xavfsizligi sohasida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida”gi Qonun, 2017-yil 16-sentabr.
3. “O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi to‘g‘risida”gi Qonun, 2017-yil 20-iyul.
4. Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeks.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 29-martdagi “Jamoat xavfsizligi tizimini takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ–170-son qarori.
6. www.lex.uz – normativ-huquqiy hujjatlar bazasi.
7. Xalqaro tajriba manbalari: UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) hisobotlari, 2023.
8. 2020-yil 18-noyabrda qabul qilingan “Milliy Gvardiya to‘g‘risida”gi qonunni;
9. 2018 yil 9 yanvar kunidagi “O‘zbekiston Respublikasining Mudofaa doktrinasi to‘g‘risida” gi qonun;
10. 2019-yil 18 fevral kunidagi 522 sonli Qonuni bilan tasdiqlangan “Xavfsizlik va mudofaa sohasidagi ba’zi davlat organlari faoliyati takomillashtirilishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risida” gi qonuni;